

A belső utak

A várpalotai Vad Fruttik zenekar népszerű dalával ér véget az előadás. Miközben a főhős egyre nagyobb lendülettel énekl: „Lehetek én is az egy! Lehetek én is az egyetlen!”, a szereplők sűrűlőkéfé, söprút, lapátot ragadnak, felélednek a kómából. Ezzel mintha hagyna némi reményt a darab, amelynek ősbemutatóján nem lehetett nem érezni, hogy minden pillanata izgalmas kaland.

dekonstrukció

Sét, 2016. tavasz, 16-19. old.

A Géczy János – Likó Marcell szerzőpáros, a Vad Fruttik zenekar, a Pannon Várszínház és Vándorfi László rendező produkciója, a *Bunkerrajzoló* depressziós hangulata ellenére valami régen látott kollektív energiát sugároz. Meggyőző róla, hogy a nagy témákról is lehet egyszerű, dokumentarista nyelven beszélni, költészetbe átrendítve a hétköznapit és fordítva.

Tulajdonképpen a zenekar frontemberét és környezetét jellemző néhány találó mondatból és a Vad Fruttik dalaiból áll össze a szöveg, de legalább ennyire fontosak a gyorsan váltakozó színpadi jelenetek, a cselekmények dinamikus hullámzása, amely nagy fizikai felkészültséget igényel a színészekől Krámer György és Vári Bertalan koreográfijában. Az előadás minden pillanata tartalommal telített a játék érzelmi-érzéki sodrása, a szimultán cselekmények, az állandó történések révén. Ebben beleértém az író alteregóját megszemélyesítő Krámer György figyelő tekintetét vagy csak a színpadi jelenlétét is, ami hol ellepontozza a történéseket, hol meg párhuzamosan fut velük, néha befeleledkező kapcsolódik.

Ami az első pillanatoktól nyilvánvaló, hogy a *Bunkerrajzoló* szereplői nem elmebetegek, holott a hangsbemondó az elmeegógyintézet látogatási idejét ismerteti. Inkább öntörvényű, az élet útvesztőiben elveszett fiatalok, talán narkósok, szakkifejezéssel szólva: devianások, legalábbis olyanok, akiket a környezetük nem tart normálisnak. Ettől a helyzetüktől rendkívül felerősödik a játék társadalmi feszültsége. Ez nem egyszerű szociográfia a néhez gyerekkorral, iszákos apárral, furcsa családról. Ebben a zenés életrekonstrukcióban genetikailag kódolva van a szocializmusban született és a rendszerváltás után felnőtté vált nemzedék sorsa. Egy bányá nélkül maradt bányászváros. Várpalota lakótelepi lumen figurái elevenednek meg a maguk olykor humoros, szimpla valóságában, a főhős víziójában. Tehát a „színház a színházban” esetével állunk szemben, ami még jobban teatralizálja, kilendíti a metafizika, sőt a horror irányába, poentírozza, olykor karikírozza a dolgokat. A dührohamot, pánikrohamot kapott szereplőket brutális elektrosokkal „megnyugtató”, „ápolók” például egyértelműen erre a szituációra utalnak. Akárcsak a holdtáncban is virgonc, komcsi nagymama, aki utójára szeretne meg egy igazi kávézt az Ifjúság presszóból. Vagy a színpad közepére állított, robotszerűen mozgó óriás hajszaba.

Nekem a forradalma(ka)t elsrátó kaposvári *Marat/Sadé* jut eszembe a *Bunkerrajzoló*ról, azzal az ordító különbséggel, hogy ezek a gyerekek már nem forradalmárok, nem akarják megváltoztatni a világot, nem akarják felrobbantani az így is, úgy is roszszul működő társadalmat, nekik már csak a kiábrándulás, illetve a magányos megoldások maradtak. Nem hisznek már semmiben, legfeljebb a bunkerben, ahová talán még önmaguk elől is bemenekülhetnek.

„Mi végigszívjuk a dekket,
mert Isten minket nem szeret.
Mind elfogytak a jelszavak,
a felkelők mérven alszanak.
Nem olvassák a verseit,
a költő messzire költözik.
Nem termelik meg az ihletet
az idegnyugtató gyógyszerék,
de letompulni még pont elég”

– halljuk a Vad Fruttik dalszövegét, és közben nekem az jut eszembe, hogy konfrontálódás helyett inkább önvizsgálat, életstratégia-elemzés ez a színjáték, ami összességében mégis, vagy éppen ezért kataritikus. A közönségnek, de a szereplőknek is.

A fiatal színészekből álló társulat láthatóan igazolja, zeneszerűen is lehet nagyot alakítani. Élvezet látni, pár mondatos

drámája

„Lehetek én is, lehetek én is az az egy.
Egy példabeszédben egy arc a tömegből
a többiek előtt halad.
Szentjánosbogárként fényt visz a hátán,
így mutatva utat.
Én biztatnám azt, aki kilép a sorból,
és bátran előttem megy,
mert tudom, hogy jöhetsz még te is a
fényvel,
vagy lehetek én is az az egy.”

jelenetben, az adott környezet és figura nyelvi kliséivel, pompás beleelő képességgel olyan tökéletesen jellemzik a figurákat, mintha több felvonás állna a rendelkezésükre. Iróniával és lírával. Krámer György koreográfiája, valamint Justin Júlia jelmezei is sokat segítenek ebben, de szerintem az is, hogy most ért be a társulat. Most kaptak olyan feladatot, amiért érdemes megfeszülni. Most igazán megmutatják, hogy a kollektív játékban a színész nem a rendező szimpla eszköze, hanem egyéniség, ha úgy tetszik, hús-vér alkotótárs. A kollektív játék a társulat minden tagjának egyéni kreativitásán alapul.

„Fáj a fejem, a szívem túl nagy, / és nem tudom, nem tudom, hol vagy?“, „Forog a világ, elfolyik minden, / nekem senkim, de senkim sincsen” – énekl a főhős, akit megháromszoroz vagy inkább háromfelé hasít a rendezés, felerősítve a dalok által sugallt skizofrén világlátást. Van LM, L és M. Kékesi Gábor kiváló LM-ként, mozgással a test mélyéről, valahonnan a sejtéből hozza fel a várpalotai rockzenész katarizását. Nagyon jól ellepontozzák, illetve replikálnak vele a figurán belül Szele Dávid L-ként és Szele Árpád Csaba M-ként.

Az egész lázálmat, ami az író kérdésére LM fejében aktivizálódik, tulajdonképpen LM és az író szavak nélküli, néma dialógusa tartja össze, működött. Az antropológus író alteregóját játszó koreográfus, Krámer György először kivülről próbálja megnyitni, szóra bírni a fiút, de aztán ő maga is belebonyolódik a történetbe, kénytelen feladni a semlegességét, hogy a vége felé ő is beálljon a dacos nemzedék sorába, és velük egy ritmusra kezdjen mozogni. Egészen különös hangulattal a jelenet a játszótéri úrhajóban a főhős és az író között, két világ találkozik a semmi szélén. Egy szenvedő (gombostűre tűzött bogár?) és egy érdeklődő. Két kétérdő. Olykor szerepet cserélnek.

Sok jó alakítást láthatunk. Pap Lívia finoman, érzékenyen játsza a szeretni valóan szép édesanyját. Kovács Ágnes Magdolna

halott nagyanyaként emlékezetesen bolyong a színen hórihorgasan, hosszú fehér hálóingében, hosszú fehér hajával, tele vitalítással. Az ő jeleneteiben éri el az irónia a tetőfokát. Amikor az ember felfogja, hogy itt már nem marad más hátra, mint – a nevetés. A fekete humor. Zavarba ejtő, ugyanakkor szórakoztatóan komikus a kisember féltelme és küzdelme, hogy megőrizzen legalább valamennyi emberséget, hogy tudjon szeretni a vad költőmények ellenére is. A kislükét bunkert rajzoló főhős számára, ahogyan ezt ki is mondja, a szerelem a belső bunker, ahova be lehet húzódní a világ elől. Ám a szerelemben is általában előjön az a pillanat, amikor az ember azt érzi, nincs tovább.

Khell Csörsz díszlettervező megtalálta azokat a kultikus tárgyakat, amik egyből felidéznek a hetvenes-nyolcvanas években született gyerekek világát: a magyarországi játszóterek vasra-vez úrhajóját és földgömbjét és a panelházak egyforma síkjait az elmaradhatatlan narancssárga üveg erkélykorlátal. (Ráadásul a Hold Likó Marcell dalainak egyik visszatérő motívuma. „Tegnap, tegnap felmentem a Holdra. / Ha kérned milyen volt, azt mondom, nyugodt.”)

A játszótéri földgömbbe zárva forog az író tanácstalanul az utolsó jelenetben, amíg a kamazok tömege egyre lelkesebben sűröl, miközben LM azt énekl, „Lehetek én is, lehetek én is az az egy.”

A *Bunkerrajzoló* a depresszív élethelyzettel, amibe beleszületik a főhős, megkínó, de aztán a kataritikus jelenetek által mindjárt föl is oldoz. Vándorfi László rendezése olyan előadás, amit szívesen megnéznék újra. Megjósolhatóan népszerű lesz nemcsak a fiatalok, de a szülők körében is. Érdemes megnézni, hogyan látnak bennünket a gyerekeink, hogyan élik meg azt a helyzetet, amelyben velünk együtt élniük adatik. Amelyben mi vagyunk az elkövetők – és az áldozatok is?

Bartoc Gabriella